

500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU İLE ERZURM'DA BULUNAN BAZI SANAYİ KURULUŞLARININ SEKTÖRLER BAZINDA KARŞILAŞTIRILMASI

Evcan UZUNLAR*
Mehmet AKTAN**

Özet : Global ekonominin getirdiği yeni şartlar ve Türkiye'nin son yıllarda yaşadığı ekonomik sorunlar, pek çok sektörü etkilemiş ve değişen şartlara adapte olmaya zorlamıştır. Türkiye'de bölgelerin ekonomik durumlarındaki farklılıklar nedeniyle, değişen şartların bölge ekonomilerine ne kadar etki ettiği önem kazanmaktadır. Bu çalışmada, Türkiye'nin 500 büyük sanayi kuruluşu içinde 'Gıda', 'Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi', ve 'Kimya, Petrol Ürünleri, Lastik ve Plastik' olmak üzere üç ayrı sektörde yer alan işletmelerle Erzurum'da bu üç sektör içinde bulunan yedi şirketin mali performansları karşılaştırılmıştır. 1998 ve 2002 arasındaki beş yıllık dönemde söz konusu üç sektörde oluşan sonuçlar, Erzurum'da bulunan yedi şirket ve 500 büyük sanayi kuruluşu arasındaki ilgili şirketlere ait mali tablolara göre incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mali Performans, Sanayi Kuruluşları, Sektörler

I. Giriş

Türkiye'de uzun yıllardır süregelen ekonomik krizler tüm ülkeyi ve dolayısıyla Doğu Anadolu Bölgesi'ni olumsuz yönde etkilemiş, işletmeleri mali açıdan zor duruma sokmuştur. Yıllardır yapılan borçlanma ve borçlanmanın neden olduğu finansman giderleri işletmelerin faaliyetleri üzerinde tahribat yapmıştır. Ülkemizdeki sanayi kuruluşları küçülen öz varlıkları yanında dış kaynaklara yani borçlara daha fazla yer vermişler, bunun sonucunda finansal yapı bozulmuştur. Ayrıca yeterli kaynak bulamayan işletmeler üretim hacimlerini artıramamış, yatırımlar aksamış ve istihdam yaratılamamıştır.

Bu çalışmanın amacı Erzurum'daki yedi şirketle 500 Büyük Sanayi Kuruluşundaki benzer işletmelerin mali performanslarının benzerlik ve farklılıklarını ortaya koymak ve inceleme yaptığımız dönem içerisinde ekonomik krizlerin etkilerini ortaya koymaktır (Uzunlar, Aktan, 2004). Araştırmamızda İstanbul Sanayi Odası tarafından yayınlanan "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2002 CD'si" ve Erzurum'da seçilmiş şirketlerin bilanço ve gelir tablolarına ulaşılarak çalışma yapılmıştır.

II. Bulgular

Bu bölümde, Erzurum ilinde bulunan ve 'Gıda', 'Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi', ve 'Kimya, Petrol Ürünleri, Lastik ve Plastik' sektörleri içerisinde yer

---

* Doç.Dr., Ataturük Üniv. İİBF., İşletme ABD.

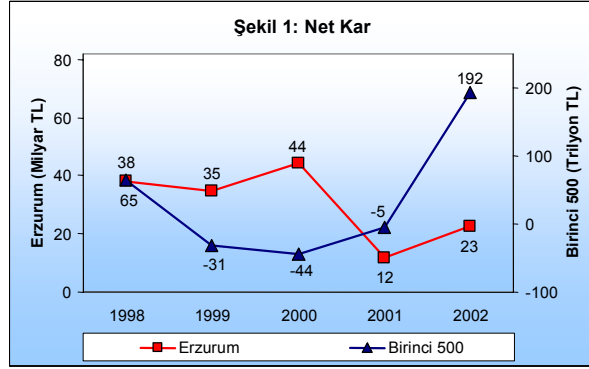
** Y.Doç.Dr., Ataturük Üniv. Mühendislik Fak., Endüstri Mühendisliği ABD.

alan yedi şirketin verileriyle, 500 büyük sanayi kuruluşu içinde aynı sektörlerdeki sanayi kuruluşlarının 1998 ve 2002 yılları arasındaki mali performansları incelenecektir. Her sektör için, Erzurum'daki şirketler ve 500 büyük sanayi kuruluşu içinde ilgili sektörlerin mali performansları karşılaştırılacaktır.

Her ne kadar Erzurum'da ki şirketlerin kapasiteleri ve sermayeleri 500 büyük sanayi kuruluşundaki işletmelerden küçük ise de, bu farklılığı oran analizi yardımı ile ortadan kaldırmaktayız. Bilindiği gibi oran analizi bize büyük ve küçük işletmeler arasında karşılaştırma olanağı vermektedir.

A. Gıda Sanayi

Bu bölümde, 500 büyük sanayi kuruluşundan gıda sektöründe yer alan kuruluşlarla Erzurum ilinde gıda sektöründe faaliyet gösteren üç kuruluşun 1998 ve 2002 yılları arasındaki mali performanslarını inceleyeceğiz. Bu kuruluşların 1998 yılı rakamlarıyla elde ettikleri yıllık net karlar, Şekil 1'de gösterilmiştir.

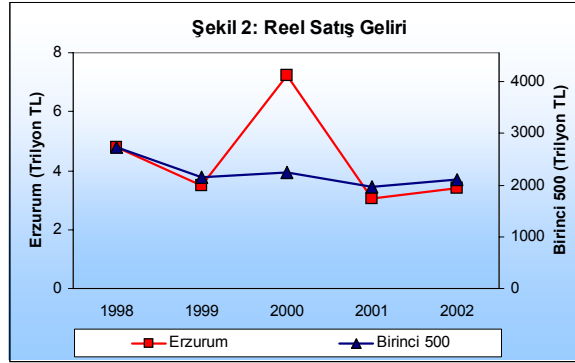
Tablo 1: Net Kar

Yıl	1998	1999	2000	2001	2002
Erzurum	38	35	44	12	23
Birinci 500	65	-31	-44	-5	192

Şekil 1'de görüldüğü gibi, 500 büyük sanayi kuruluşu arasında gıda sektöründe yer alan şirketler net kar açısından 2001 krizinden etkilenmemiş, hatta 2001 ve 2002 yıllarında kar rakamlarında önemli bir yükselme görülmüştür. 500 büyük sanayi kuruluşu içindekiler 1999 ve 2001 yılları arasında net zarar açıklamasına rağmen, Erzurum'daki gıda sanayi kuruluşları 1998 ve 2002 arasında her yıl net kar açıklamışlardır. Aslında Erzurum'daki kuruluşların net karı 2001 krizinde ciddi oranda düşmüştür. Bu durum, Erzurum'da ekonomik kriz ortamında şirketlerin yeterince satış yapamadığını göstermektedir.

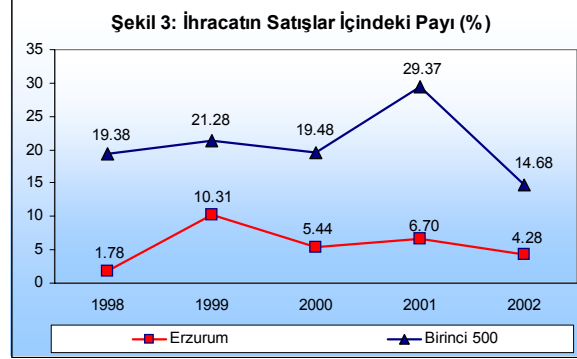
Şekil 2’de de görülebileceği gibi, 1998 ve 2002 yılları arasında gıda sektöründeki reel satış gelirleri (1998 rakamları ile) 500 büyük kuruluşdaki işletmelerde fazla değişmemiş, fakat yıllar itibari ile azalış trendine girmiştir. Erzurum’daki şirketlerde ise 2000 yılında artış göstermesine rağmen 2001 yılında düşmüştür. Her iki grubun reel satış gelirleri 2002 yılı sonunda 1998 yılına göre azalmıştır.

İhracatın satışlar içindeki payının, 500 büyük sanayi kuruluşu içinde gıda sektöründe yer alan işletmelerde, Erzurum’daki şirketler gibi 1999-2001 yıllarında (yani kriz yıllarında) diğer yıllara göre bir artış kaydedilmiş, 2002 yılında ise her ikisinde de azalış meydana gelmiştir. Kriz yıllarında ihracatın diğer yıllara göre oransal olarak daha iyi görünmesinin nedeni iç satışların ihracattan daha kötü bir görüntü sergilemesidir (Kavi, 1998, s.2). İhracatın satışlar içindeki payının en yüksek olduğu yıl, 500 büyük sanayi kuruluşdaki işletmeler için ekonomik kriz yaşanan 2001 yılı, Erzurum’daki şirketler için ise 1999 yılı olmuştur. Bunun nedeni, ihracata daha fazla önem veren 500 büyük sanayi kuruluşunun 2001 krizi nedeniyle değer kaybeden Türk Lirası sebebiyle ihracatını artırması olabilir. Bu durum Şekil 3’te görülmektedir.

Tablo 2: Reel Satış Geliri

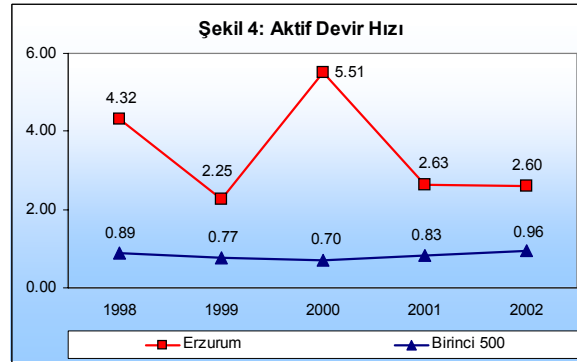
Yıl	1998	1999	2000	2001	2002
Erzurum	4.78	3.48	7.24	3.05	3.40
Birinci 500	2741	2158	2242	1958	2107

Tablo 3: İhracatın satışlar içindeki Payı (%)

Yıl	1998	1999	2000	2001	2002
Erzurum	1.78	10.31	5.44	6.70	4.28
Birinci 500	19.38	21.28	19.48	29.37	14.68

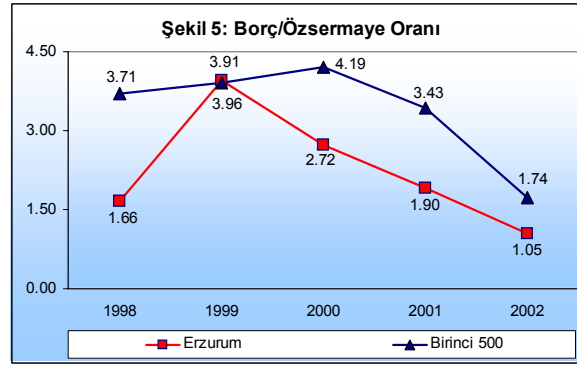
Aktif devir hızı, 500 büyük sanayi kuruluşu içinde gıda sektöründe yer alan şirketler, ve Erzurum'da gıda sektöründe ele aldığımız üç şirket için Şekil 4'te verilmiştir. Şekilden, Erzurum'daki şirketlerin aktif devir hızının 500 büyük sanayi kuruluşundakilere göre daha istikrarsız bir trend izlediği anlaşılmaktadır. Şekil 4'te görüldüğü gibi 500 büyük sanayi kuruluşundakilerin aktif devir hızları istikrarlı iken, Erzurum'daki şirketlerin aktif devir hızları çok büyük değişim göstermektedir. Erzurum'daki şirketler 1999, 2001 ve 2002 yıllarında aktif devir hızlarını düşürmüşlerdir. Erzurum'daki şirketlerin reel satış gelirlerinin 1999, 2001 ve 2002 yıllarında düşmesi, aktif devir hızlarının bu yıllarda düşük gerçekleşmesine neden olmuştur.

Tablo 4: Aktif Devir Hızı

Yıl	1998	1999	2000	2001	2002
Erzurum	4.32	2.25	5.51	2.63	2.60
Birinci 500	0.89	0.77	0.70	0.83	0.96

500 büyük sanayi kuruluşu içinde gıda sektöründe yer alan şirketlerin borç/özsermaye oranlarının da, Erzurum'daki üç şirkete göre daha yüksek olduğu Şekil 5'te görülmektedir. 1998'den 2002'ye gelindiğinde, 500 büyük sanayi kuruluşu içindeki işletmeler borç/özsermaye oranlarını %53.1 oranında düşürmeyi başarırken, Erzurum'daki şirketler %36.7 oranında düşürebilmişlerdir, yani 500 büyük sanayi kuruluşu içindekilerin mali yapılarındaki düzelmelerin, Erzurum'daki şirketlere göre daha olumlu olduğu görülmektedir.

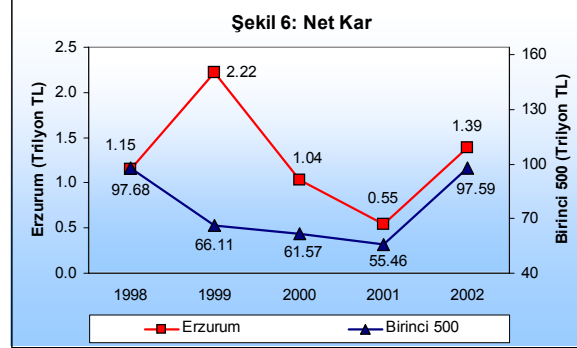
Tablo 5: Borç/Özsermaye Oranı

Yıl	1998	1999	2000	2001	2002
Erzurum	1.66	3.96	2.72	1.90	1.05
Birinci 500	3.71	3.91	4.19	3.43	1.74

B. Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi

Bu bölümde, 500 büyük sanayi kuruluşu içinde taş ve toprağa dayalı sanayi sektöründe yer alan kuruluşlarla Erzurum ilinde aynı sektörde yer alan iki kuruluşun 1998 ve 2002 yılları arasındaki mali performanslarını inceleyeceğiz.

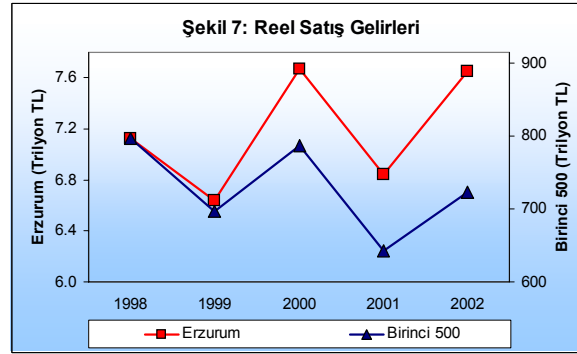
Şekil 6, bu kuruluşların 1998 ve 2002 yılları arasında elde ettikleri yıllık net karları, 1998 rakamlarıyla göstermektedir. Her iki grubun net karı en düşük seviyesine ekonomik krizin yaşandığı 2001 yılında inmiştir. 1999 dışındaki yıllarda net karın izlediği trend her iki grup için benzer özellikler göstermektedir. 1999'da Erzurum'daki şirketlerin net karı en yüksek seviyesine çıkmıştır. Şekil 6'da görüldüğü gibi 500 büyük kuruluş içinde yer alan taş toprağa dayalı işletmelerin net karları 2001 kriz yılında önemli bir oranda azalmış, 2002'de ise yükselme trendine girmiştir.

Tablo 6: Net Kar

Yıl	1998	1999	2000	2001	2002
Erzurum	1.15	2.22	1.04	0.55	1.39
Birinci 500	97.68	66.11	61.57	55.46	97.59

Şekil 7’de her iki grubun 1998 fiyatlarıyla reel satış gelirleri karşılaştırılmaktadır. 1998’den 2002’ye doğru hem Erzurum’daki şirketlerin, hem de 500 büyük sanayi kuruluşu içindekilerin reel satış gelirlerinin istikrarsız bir trend izlediğini görmekteyiz. Her iki grupta da reel satış gelirleri 1999 ve 2001 yıllarında yaşanan krizlerde düşük seviyeye inmiş, daha sonra tekrar yükselmiştir.

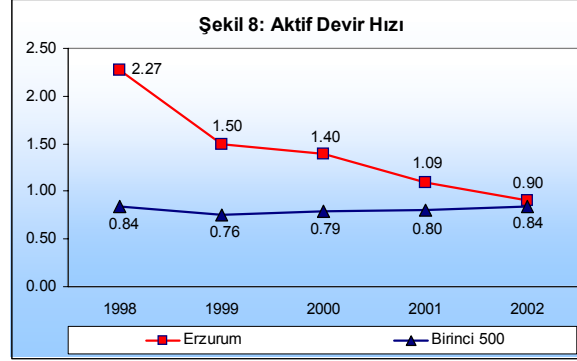

Tablo 7: Reel Satış Gelirleri

Yıl	1998	1999	2000	2001	2002
Erzurum	7.1	6.6	7.7	6.8	7.7
Birinci 500	796.4	696.6	786.3	642.6	723.0

Şekil 8, her iki gruptaki şirketlerin aktif devir hızlarını karşılaştırmaktadır. Gıda sektöründe olduğu gibi, taş ve toprağa dayalı sanayi sektöründe de Erzurum’daki şirketlerin aktif devir hızları 500 büyük sanayi kuruluşu içinde yer alan şirketlere göre yüksektir. Fakat, Erzurum’daki şirketlerin aktif devir

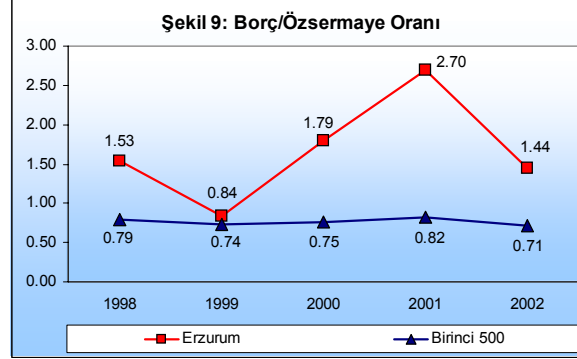
hızları azalan bir trend izlediği için, 2002 yılında her iki grubun aktif devir hızları yaklaşık olarak aynı seviyeye gelmiştir. Erzurum'daki şirketlerin aktif devir hızları 1999 ve 2001 krizlerinde azalmıştır. 500 Büyük Sanayi Kuruluşu içindeki şirketlerin aktif devir hızları 1998 ve 2002 yılları arasında fazla değişmemiştir.

Tablo 8: Aktif Devir Hızı

Yıl	1998	1999	2000	2001	2002
Erzurum	2.27	1.50	1.40	1.09	0.90
Birinci 500	0.84	0.76	0.79	0.80	0.84

Şekil 9, her iki grupta yer alan kuruluşların borç/özsermaye oranlarını göstermektedir. Gıda sektörünün aksine, taş ve toprağa dayalı sanayi sektöründe Erzurum'daki şirketlerin borç/özsermaye oranları 500 büyük sanayi kuruluşunda yer alan işletmelerinkinden yüksektir. Aynı zamanda, Erzurum'daki şirketlerin borç/özsermaye oranı 500 büyük sanayi kuruluşu içindekiler gibi istikrarlı değildir ve en yüksek seviyesine 2001 krizinde çıkmıştır. Erzurum'daki ilgili şirketlerin mali yapılarının 2001 krizinde bozulduğu ve borç/özsermaye oranının 2.70'e çıktığı görülmektedir. 2002 yılında mali yapılarını düzeltmelerine rağmen, borç/özsermaye oranları 1.44 olup yine de 500 büyük sanayi kuruluşundakilerin (0.71) üzerindedir.

Tablo 9: Borç/Özsermaye Oranı

Yıl	1998	1999	2000	2001	2002
Erzurum	1.53	0.84	1.79	2.70	1.44
Birinci 500	0.79	0.74	0.75	0.82	0.71

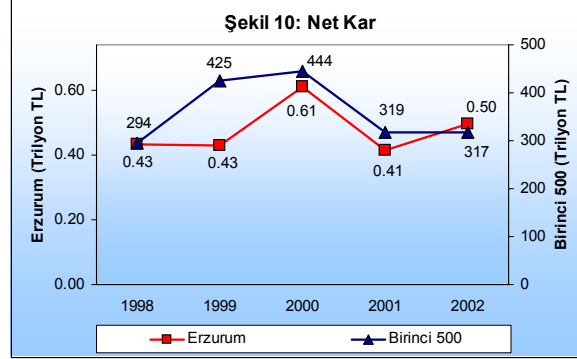
1998 ve 2002 yılları arasında Erzurum’da taş ve toprağa dayalı sanayi sektöründeki iki şirket için, ihracatın satışlar içindeki payı %0.05’ten az olmuş, 500 büyük sanayi kuruluşundaki ilgili şirketler için bu oran %22 ile %42 arasında gerçekleşmiştir. Bu durum, Erzurum’daki ilgili şirketlerin yok denecek kadar az ihracat yapabildiklerini göstermektedir. Erzurum’daki şirketlerin ihracatının az olmasının nedeni olarak; ulaşım imkanlarının kısıtlı olması ve bölge ülkeleri ile olan ticaretin fazla olmamasını gösterebiliriz.

C. Kimya, Petrol Ürünleri, Lastik ve Plastik Sanayi

Bu bölümde, 500 büyük sanayi kuruluşu içinde kimya, petrol ürünleri, lastik ve plastik sektöründe yer alan kuruluşlarla, Erzurum ilinde aynı sektördeki iki şirketin 1998 ve 2002 yılları arasındaki mali performanslarını inceleyeceğiz.

Bu kuruluşların elde ettikleri net kar Şekil 10’da 1998 fiyatlarıyla verilmiştir. Şekilde görüldüğü gibi, iki gruptaki şirketler de 2001 krizinden aynı oranda etkilenmişler, ve 1998’den 2002’ye gelindiğinde net karlarını az bir miktar artırmışlardır. 500 Büyük Sanayi Kuruluşu ise 1999 yılında net karını önemli ölçüde artırmış, 2001 krizinde ise önemli ölçüde azalış kaydetmiştir. Erzurum’daki şirketlerin net karı 2000 yılında artmış, 2001 krizinde azalmış, 2002 yılında kaybın bir kısmını telafi etmiştir.

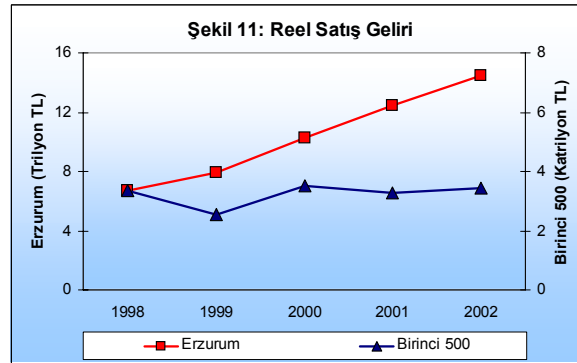
Tablo 10: Net kar

Yıl	1998	1999	2000	2001	2002
Erzurum	0.43	0.43	0.61	0.41	0.50
Birinci 500	294	425	444	319	317

Sektördeki işletmelerin 1998 fiyatlarıyla reel satış gelirleri Şekil 11’de verilmiştir. Erzurum’daki şirketlerin reel satış gelirleri 1998 ve 2002 arasında her yıl düzenli bir şekilde artarken, 500 büyük sanayi kuruluşundaki işletmelerin reel satış gelirlerinde fazla değişme olmamıştır.

500 büyük kuruluşdaki firmaların reel satış gelirlerinin 2001 ve 1999 yıllarında düşüş kaydettiği görülmektedir. Bu da satışların kriz yıllarında azaldığını göstermektedir.

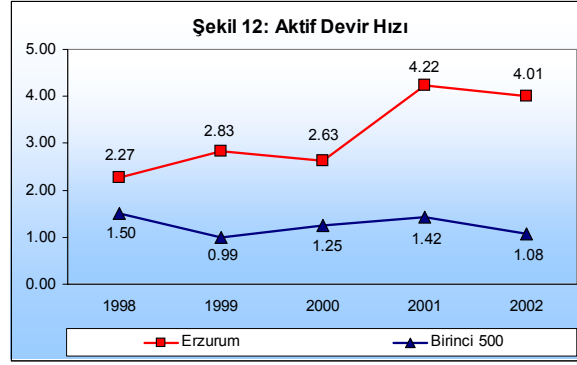
Erzurum’daki şirketlerde ise, satış gelirlerinin yükselen bir trend izlediği görülmektedir. Bu da, bölgede soğuk kara ikliminin hakim olmasından ve özellikle petrol ürünleri kullanım miktarının yüksek olmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 11: Reel Satış Geliri

Yıl	1998	1999	2000	2001	2002
Erzurum	6.74	7.90	10.26	12.42	14.44
Birinci 500	3.35	2.53	3.53	3.28	3.42

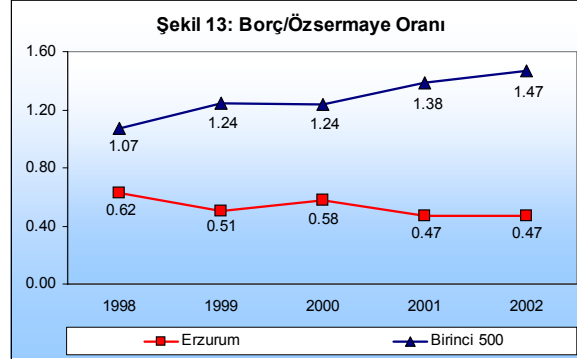
Şekil 12, sektördeki kuruluşların aktif devir hızlarını karşılaştırmaktadır. İncelediğimiz diğer iki sektörde olduğu gibi, bu sektörde de Erzurum'daki şirketlerin aktif devir hızları 500 büyük sanayi kuruluşundakilerin aktif devir hızlarından yüksektir. Fakat, diğer iki sektördeki durumdan farklı olarak, Erzurum'daki ilgili şirketlerin aktif devir hızı 2001 yılında artmış, 500 büyük sanayi kuruluşu içindeki ilgili işletmelerin aktif devir hızı ise bir miktar azalmıştır. Erzurum'da bu sektördeki şirketlerin varlıklarına bağladıkları paralarını daha etkin kullandıkları ve 2001 yılında aktif devir hızlarını 4.22 gibi oldukça iyi bir düzeye yükselttikleri görülmektedir. 2002 yılında aktif devir hızında biraz azalma olmasına rağmen, 500 büyük sanayi kuruluşundakilere göre oldukça yüksek bir düzeydedir. Bu sonuçta, Erzurum'daki işletmelerin aktif toplamalarının düşük olması da bir etkidir.

Tablo 12: Aktif Devir Hızı

Yıl	1998	1999	2000	2001	2002
Erzurum	2.27	2.83	2.63	4.22	4.01
Birinci 500	1.50	0.99	1.25	1.42	1.08

Sektördeki kuruluşların borç/özsermaye oranları Şekil 13'te gösterilmiştir. Gıda sektöründe olduğu gibi, bu sektörde de Erzurum'daki şirketlerin borç/özsermaye oranları 500 büyük sanayi kuruluşundakilere göre çok düşüktür. Fakat, diğer iki sektördeki durumun aksine, 500 büyük sanayi kuruluşundaki işletmelerin borç/özsermaye oranında artış vardır (Ertuna, 2003, s.126-133).

Tablo 13: Borç/Özsermaye Oranı

Yıl	1998	1999	2000	2001	2002
Erzurum	0.62	0.51	0.58	0.47	0.47
Birinci 500	1.07	1.24	1.24	1.38	1.47

Taş ve toprağa dayalı sanayi sektöründe olduğu gibi, bu sektörde de Erzurum'daki ilgili şirketler için ihracatın satışlar içindeki payı yok denecek kadar azdır. Bu sektörde, 1998 ve 2002 yılları arasında Erzurum'da ilgili şirketler için ihracatın satışlar içindeki payı %0.02'den az olmuş, 500 büyük sanayi kuruluşundaki işletmeler için bu oran %10 ile %16 arasında gerçekleşmiştir. Erzurum'da bu sektörde ihracatın az olmasının nedeni ulaşım olanaklarının azlığı ve bölgeye yakın olan ülkelerle ticaretinin azlığıdır.

III. Sonuç

Bu çalışmada, Türkiye'nin 500 büyük sanayi kuruluşu içinde bulunan 'Gıda', 'Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi', ve 'Kimya, Petrol Ürünleri, Lastik ve Plastik' olmak üzere üç ayrı sektördeki işletmelerle Erzurum'da aynı sektörlerde yer alan yedi şirketin mali performansları karşılaştırılmıştır. 1998 ve 2002 arasındaki beş yıllık dönemde söz konusu üç sektörde oluşan durum, Erzurum'da bulunan yedi şirket ve 500 büyük sanayi kuruluşu arasındaki ilgili işletmelere ait mali tablolara göre incelenmiştir.

İncelenen üç sektördeki bazı bulgular, 500 büyük sanayi kuruluşu içindeki ve Erzurum'daki ilgili şirketlerde ortaktır. Erzurum'daki şirketlerde ihracatın satışlar içindeki payı her üç sektörde de çok düşüktür. Bu durum, Erzurum'daki ilgili şirketlerin ağırlıklı olarak iç piyasa için üretim yaptıklarını, ayrıca üretim, talep ve ulaşım olanaklarının yetersizliği ile bölge ülkeleri ile olan ticaretin az olmasından kaynaklandığını söyleyebiliriz (Uzunlar, 1999, s.37-48).

Erzurum'da bulunan şirketlerin aktif devir hızları, her üç sektör için 500 büyük sanayi kuruluşu arasındaki ilgili işletmelerin aktif devir hızlarından yüksektir, fakat Erzurum'da gıda sanayi ve taş ve toprağa dayalı sanayi sektörlerinde aktif devir hızında belirgin bir azalma yaşanmıştır. Bu durumdan,

Erzurum'da bu sektörlerdeki şirketlerin özellikle kriz döneminde, varlıklarına yatırdıkları fonlarını geçmiş yıllara göre etkin kullanamadıkları sonucu çıkarılabilir. Bölgedeki gelir seviyesinin düşük olması ve talep yetersizliği, kriz döneminde bu durumu daha belirgin yapmış ve aktif devir hızlarını düşürmüştür.

2001 ekonomik krizi tüm sektörlerde net kar rakamlarını düşürmüş, fakat 500 büyük sanayi kuruluşu içinde gıda sektöründe yer alan işletmeler farklı bir sonuç göstererek, en büyüğü 2000 yılında olmak üzere 1999 ve 2001 yılları arasında zarar açıklamışlar, 2002'de ise kar elde etmişlerdir. Net kar rakamları, 1998 ve 2002 arasında her üç sektörde istikrarsız bir trend izlemiş, fakat 2001 yılındaki krizden sonra genel olarak bütün sektörlerde net kar rakamlarında reel olarak belirgin bir düzelme oluşmuştur.

Reel satış gelirleri de, 1998 ve 2002 yılları arasında genel olarak her üç sektörde dalgalı bir trend izlemiş, 2001 ekonomik krizinde düşmüş, 2002 yılında artmıştır. Sadece Erzurum'daki kimya, petrol ürünleri, lastik ve plastik sektörü farklı bir sonuç olarak, toplam reel satış gelirlerinde düzenli bir artış trendi görülmüştür.

Borç/özsermaye oranları 2001 yılından sonra 2002'ye gelindiğinde düşüş göstermiştir. Bu durum, şirketlerin mali yapıları açısından olumludur. Bunun istisnası, 2002 yılında borç/özsermaye oranı yükselen 500 büyük sanayi kuruluşu içindeki kimya, petrol ürünleri, lastik ve plastik sektörüdür. Erzurum'da ise, aynı sektörde 1998 ve 2002 yılları arasında borç/özsermaye oranında genel olarak bir azalış görülmüştür.

Yukarıdaki açıklamalardan anlaşıldığı gibi, 'Gıda', 'Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi', ve 'Kimya, Petrol Ürünleri, Lastik ve Plastik' sektörlerinde Erzurum'daki şirketler ile 500 Büyük Sanayi kuruluşundaki işletmelerde benzer bulgular elde edilmiş, krizler işletmelerin mali performansını olumsuz etkilemiştir. Gelir seviyesinin düşüklüğü ve talep yetersizliği nedeni ile işletmeler cirolarını artıramamışlar ve bu durum aktif devir hızlarını düşürmüştür.

Doğu Anadolu Bölgesi'nde ve diğer bölgelerde işsizliğin önlenmesi ve istihdam yaratılması şarttır. Bunun için, işletmelerin mali performanslarının düzelmesi için kaynak ihtiyaçlarının giderilmesi gerekir. Elde edilen kaynaklar ise, altyapı yatırımları için ve gelişme farklılıklarını gidermek için kullanılmalıdır. Çünkü Türkiye sorunlarını çözebilmek için üretim, yatırım, ve ihracat yapmak ve gelirlerini dengeli bir şekilde paylaşmak zorundadır.

Abstract : Changing conditions of the global economy and economic problems of Turkey in recent years have affected many sectors, and forced them to adapt the new conditions. It is important to know the effect size of changing conditions over regional economies because of the varying economic circumstances of Turkey's regions. In this study, financial performance of seven industrial companies which are located in the province of Erzurum and which belong to 'Food', 'Rock and Soil-Based Industry', and 'Chemistry, Oil Products, Rubber and Plastics' sectors are compared with those from the same sectors among the 500 largest industrial companies in Turkey. Results observed in these three sectors between the years 1998 and 2002 are analyzed according to the financial records of the seven companies in Erzurum and the related companies among the 500 largest industrial companies of Turkey.

Key Words: Financial Performance, Industrial Companies, Sectors

Kaynakça

- Ertuna, Özer, (2003), "Krizler ve Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu", Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2002, İstanbul Sanayi Odası Dergisi "Özel Sayı", Ağustos 2003, Sayı 449, 149-153.
- Ertuna, Özer, (2003), "Krizler ve Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu", Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2002, İstanbul Sanayi Odası Dergisi, Eylül 2003, Sayı 450, 126-133.
- Erzurum'da seçilmiş şirketlerin bilanço ve gelir tabloları.
- Kavi, Hüsamettin, (1998), "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" ISO 500 Ekonomik Krizin Belgesi.
- Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2002 CD'si, (2003), İstanbul Sanayi Odası Dergisi "Özel Sayı", Sayı 449.
- Uzunlar, Evcan, (1999), "İşletmelerin Sermaye Yapılarının Sermaye Yapılarına Etkisi", İktisat, İşletme ve Finans, Yıl:1998, Sayı: 154, s.37-48.
- Uzunlar, Evcan ve Aktan, Mehmet, (2004), "Erzurum İlinde Üretim Yapan Bazı Şirketlerin Mali Açından Performansı, Birinci ve İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu ile Karşılaştırması", Muhasebe ve Finansman Dergisi, 2004 Temmuz, Sayı 23.